

2006 травень № 8 (103)

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

II частина

Заснований у лютому 1997 року (27)

Свідоцтво про реєстрацію: серія КВ № 3783,
видане Держкомвидавом України 19.04.1999 р.

Друкований орган Луганського національного
педагогічного університету імені Тараса Шевченка
Видавництво ЛНПУ «Альма-матер»

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного педагогічного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 7 від 27 лютого 2006 р.)

Виходить 2 рази на місяць

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор –
проф. Харченко С. Я.
Перший заступник головного
редактора –
проф. Синельникова Л. М.
Заступник головного редактора –
проф. Ужченко В. Д.
Відповідальний секретар –
проф. Галич О. А.
Члени редколегії
проф. Курило В. С.,
проф. Ваховський Л. Ц.,
проф. Хриков Є. М.,
проф. Чиж О. Н.,
проф. Алхімов В. М.,
проф. Гавриш Н. В.

Засновник – Луганський
національний педагогічний
університет імені Тараса Шевченка

*Збірник наукових праць, ліцензований
ВАК України
за напрямками: педагогіка, історія,
філологія, біологія*
(Бюлетень ВАК України. – 1999. –
№ 4 (12))

Матеріали номера друкуються
мовою оригіналу

EDITORIAL BOARD:

Editor-in-chief –
prof. Kharchenco S. Y.
First Deputy –
prof. Sinelnikova L. M.
Deputy –
prof. Uzhchenko V. D.
Executive secretary –
prof. Galich O. A.
Editor Board Members:
Prof. Kurylo V. S.,
Prof. Vakhovskiy L. Z.,
Prof. Khrycov E. M.,
Prof. Chig O. N.,
Prof. Alkhimov V. M.,
Prof. Gavrysh N. V.

Founder – Luhansk Taras Shevchenko
National Pedagogical University

*The collection of studies on Pedagogic,
History, Philology, Biology licensed
by the Higher Attestation Board
of Ukraine (HAB)*
(Bulletin HAB of Ukraine. – 1999. –
No. 4 (12))

The materials are published in
the original

Видавництво Луганського національного педагогічного університету
імені Тараса Шевченка «Альма-матер»
вул. Оборонна, 2, м. Луганськ, 91011. Тел./факс: (0642) 58-03-20.
e-mail: mail@lnpu.edu.ua

ДРЕПНА О.Б. ЕСТЕТИЧНЕ САМОВИХОВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА ЗАСОБАМИ КОЛЕКТИВНОЇ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	67
ЗОЛКИН В.К. ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЙ И АКУСТИЧЕСКИЙ КРИТЕРИИ НА ПЕРВЫХ ШАГАХ ВОКАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ОБУЧЕНИЯ БУДУЩИХ ПЕВЦОВ.....	77
ЗУБКОВА Н.Р. ПРОБЛЕМИ ВОКАЛІЗАЦІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ХОРІ	82
ИВАНОВА Е.Н ЭСТЕТИЧЕСКАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРЕДМЕТНОГО СОДЕРЖАНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ПОДГОТОВКЕ ИНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА	87
КИРИЧЕНКО-СТАСЮК Л.П. МИСТЕЦТВО У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	92
КОКНОВА Т.А. НА ШЛЯХУ ДО ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ	97
КОСАЧ Ю.В. К ПРОБЛЕМЕ РАЗРАБОТКИ ПОНЯТИЯ „ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ УЧИТЕЛЯ” В СОВРЕМЕННОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ НАУКЕ.....	101
КРАТИНОВА А.М. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ШКОЛЯРІВ.....	106
КРАСНЯКОВ Є.М. СІЛЬСЬКА ОСВІТА ПОТРЕБУЄ ПІДТРИМКИ ДЕРЖАВИ.....	111
КУЗНІЧЕНКО О.В. ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВИТВОРУ МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНИХ КОНТАКТІВ	118
ЛИСИЦИНА Ю.С. РОЗВИТОК СПРИЙМАННЯ СИНТЕЗОВАНОГО МУЗИЧНОГО ОБРАЗУ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИРИГУВАННЯ.....	123

Т.А. Кокнова

НА ШЛЯХУ ДО ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Будь-яка культура процвітатиме тільки тоді, коли вона буде активно взаємодіяти з культурами інших країн. Від цього залежить розвиток того чи іншого суспільства. Безперечним же фактом, який забезпечує можливість співпрацювати з іншими країнами, є мова.

Ми маємо нагоду бачити світ набагато ширше та повніше завдяки інтенсивному розвитку систем комунікації. У процесі швидкого обміну інформацією та з огляду на необхідність у контактах з іншими країнами ми не можемо обійтись без знань перекладача. Усю відповідальність за достовірність інформації та слушне тлумачення фактів і подій несе саме перекладач. Тому, вважаємо, що його професійність і компетентність дуже важливі.

Світ - це механізм постійного розвитку різних галузей, таких, як техніка, індустрія, медицина та освіта. Із розвитком світу постійно змінюються цінності та потреби. Це веде до змін і у сфері вищої освіти, включаючи й професійну підготовку перекладачів.

У наш час теоретичних знань недостатньо для компетентної підготовки кадрів. Перекладачі мають уміти пристосовуватися до ситуації, критично оцінювати свою роботу та постійно вдосконалювати комунікаційні, розумові, організаторські та ділові якості.

Розвиток відносин між країнами в давні часи вимагав від перших тлумачів знання не тільки мови, а й культури та моральних засад різних народів. Тепер ми кажемо, що метою перекладача є здійснення такого перекладу, у якому текст оригіналу та перекладений текст розуміються однаково і читачем і автором. Тож виникають питання: які вміння та навички необхідні для підготовки перекладача? Як можна стати кваліфікованим та компетентним спеціалістом?

Перше, на що необхідно звернути увагу під час підготовки професійних кадрів, - це читання. Постійне читання багатьох перекладів допоможе критично підходити до справи, аналізувати та бачити помилки. За допомогою такого завдання виробляються пасивні навички, які знадобляться перекладачам під час самостійного перекладу.

Компетентний, професійний перекладач - це той, хто досконально володіє мовами оригіналу та перекладу. Студентам слід читати тексти різноманітних жанрів і стилів двома мовами, включаючи сучасну

художню літературу, газети, журнали, рекламу, оголошення, інструкції тощо. Дуже важливо бути обізнаним в усіх жанрах, оскільки вони відображають культурні відмінності та особливості різних народів та їх мов. Читання вголос допоможе не тільки вдосконалити відповідні технічні навички, а й розвине швидкість мовного потоку, що знадобляться під час усного перекладу.

Письмо - це здатність у знаковій формі передати текст, дотримуючись лексичних, граматичних і стилістичних норм як мови перекладу, так й мови оригіналу. Письмо - це, звісно, головна робота перекладача. Студенти мають бути знайомі з різноманітними стилями та технікою письма, принципами редагування та пунктуації в обох мовах. У подальшій перекладацькій роботі редагування та знання пунктуації допоможуть здійснювати переклад більш професійно та читабельно.

Одна з головних рис перекладача - перекладацька інтуїція. Справжній фахівець має бути тренуваним та готовим компетентно сприймати обидві мови. Тому він повинен накопичувати різноманітні вислови, ідіоми, специфічні терміни та фрази, запам'ятовувати їх, знати, у якій ситуації застосовувати. Цей етап підготовки називається розвитком інтуїції. Інтуїція не може розвиватися у вакуумі: для цього слід постійно накопичувати пасивні знання та активну практику. Для досягнення бажаної мети необхідно повсякчас підкріплювати теорію практикою.

Головна мета перекладача - надати такий переклад, який був би зрозумілим, незважаючи на різницю в культурах, та поставити його у прийнятні для людини іншої країни рамки. Тому кваліфікованому перекладачу необхідно дуже ретельно вивчити культуру, традиції та звичаї обох країн. Вважається, що набагато важливіше розуміти соціокультурну, ніж жанрову різницю.

Після того, як уже ретельно розвинута професійна компетентність з обох мов, можна переходити до перекладу на практиці. Але між розвитком компетентності та перекладом у цілому є ще один етап - досконале вміння користуватися словниками (двомовними, багатомовними), енциклопедіями та Інтернетом.

Уміння використовувати словники - дуже важлива умова перекладацької діяльності. Не всі студенти філологічного факультету вміють робити це. Їм необхідна ретельна практика, яка б розвинула вміння та навички щодо зазначеного виду діяльності. Чи не кожне слово має декілька значень, а в залежності від ситуації воно може змінювати зміст. Тому дуже важливо навчити майбутнього перекладача добирати те або інше значення, беручи до уваги текстове оточення.

Перекладачу необхідно мати певні стилістичні навички, щоб знати, як перекласти ту чи іншу метафору, епітет, метонімію, каламбур, іронію, тощо. Знання теорії допоможе майбутнім перекладачам професійно застосовувати її під час активної практики.

Якщо ми говоримо про досягнення професійного рівня, то маємо на увазі те, що слід застосовувати всі ефективні засоби. Студенти, які працюють у парі, мають змогу вирішувати незрозумілі питання, зв'язувати суперечки та розвивати впевненість у своїх силах. Вони вчаться знаходити помилки, виправляти їх, бути пильними та не боятися створити, навіть із помилками.

Інша важлива деталь - це те, що професійний перекладач, звичай, обирає собі один профіль, або сферу перекладу, наприклад, переклад тільки художньої або тільки наукової літератури чи періодики. Навіть якщо фахівець інтерпретує літературу чи періодики, на перекладі поезії, коротких оповідань, або поем, а іноді ще вужче - займається перекладом творів певного письменника. Причиною тому є те, що, постійно працюючи з тим або іншим автором, перекладач починає мислити більш детально, глибше розуміти, добирати ті мовні засоби, які допоможуть відтворити стиль письма автора.

Професійну підготовку в цій галузі фактично не можливо здійснити, не навчаючись у вищому закладі. При цьому дуже важливим є педагогічний супровід і контроль. Педагог допоможе дібрати необхідний матеріал та зможе кваліфіковано його подати, знайде необхідний стиль та дасть поради щодо його грамотного аналізу. Поєднати теорію та практику - це мета кожного викладача в університеті.

Переклад як наука вже давно не є пріоритетом лише тих, хто вивчає мови. Це свідчить про те, що не кожен, хто знає іноземну мову, зможе бути професійним перекладачем.

Підбиваючи підсумки, стверджуємо, що тільки широке знання світу взагалі, знання теорії, практики, стилістики, мовознавства, перекладознавства та його історії зможе зробити з людини, яка знає іноземну мову, перекладача. Компетентний працівник у цій галузі - це той, хто поєднує в собі усі перелічені вище знання. Щоб бути гарним перекладачем, одного словника не достатньо, не можна навчитися цьому мистецтву за одну ніч. Слід постійно себе вдосконалювати у сфері як рідної мови, так і й іноземної. Тільки професійний та систематичний підхід зробить вас дійсно творцем перекладу.

Література

1. **Верещагин Е.М., Костомаров В.Г.** Язык и культура, 2-е издание.- М., 1976.
2. **Галь Н.Я.** Слово живое и мертвое. Из опыта переводчика и редактора. 3-е изд., доп. – М., 1980.
3. **Балкина Н.В., Сироткина З.И.** Хочу стать переводчиком: Учеб. пособие.-М., 2003.
4. **Львовская З.Д.** Теоретические проблемы перевода. - М., 1985.

In the article the ways of humanitarian preparation of future translators are considered higher technical educational establishments.